

හැඳින්වීම

අනුරාධපුර රාජධානීය වසර 1500ක පමණ ද පොලොන්නරු රාජධානීය වසර 150ක පමණ ද කාල පරිවිෂේෂයක් පැවතුණු බව ඔබ මිට පෙර ඉගෙන ගෙන ඇත. මෙසේ අනුරාධපුර හා පොලොන්නරු රාජධානී පැවති අවධි රජරට ශිෂ්ටාචාරය ලෙස හැඳින්වේ. ක්‍රි. ව. 1215 දී පොලොන්නරු රාජධානීය බිඳ වැටීමේ සිට ක්‍රි. ව 1415 දී කෝට්ටෙ රාජධානීය ආරම්භ වන තෙක් වූ වසර 200ක කාලය කුළ රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථාන පහක් පැවතුණි. මෙසේ රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථාන හෙවත් අගනගර වෙනස් විමට බලපෑ හේතු, ඒ ඒ රාජධානීවල සිටි ග්‍රේෂ්ය පාලකයන්, මේ කාලවල දී රටේ ප්‍රගතියට හේතු වූ කරුණු, දේශපාලන ආර්ථික ජයග්‍රහණ ආදිය පිළිබඳව මෙම පාඩමේ දී ඔබට ඉගෙනීමට ලැබෙනු ඇත.

පළමුවෙනි විජයබාහු, මහා පරාකුම්බාහු වැනි ග්‍රේෂ්ය රජවරුන්ගේ පාලන මධ්‍යස්ථානය වූ පොලොන්නරුව නිශ්චයමල්ල රජ්‍යමාගෙන් අනතුරුව පරිභානීයට පත් වීමට කරුණු සැලසුණි. නිශ්චයමල්ල රජ්‍යට පසුව එහි දුර්වල පාලකයන් බලයට පත් වූ අතර ඒ කිසිවෙකුට හෝ දේශපාලන ස්ථාවරත්වයක් ගොඩනැගීමට හැකියාව නො ලැබූණි. මෙසේ රාජධානීය දුර්වල වෙමින් පවතින විට ඉන්දියාවේ කාලීංග දේශයේ සිට පැමිණී මාස නම් ආකුමණිකයෙක් විශාල හමුදවක් සමග ලංකාවට ගොඩබැස්සේ ය. වර්ෂ 1215 දී සිදු වූ මාසගේ ආකුමණයට මූහුණ දීමට එවකට පොලොන්නරුවේ පාලකයාව සිටි පරාකුම පාණ්ඩා රජ්‍යට නොහැකි විය. මේ නිසා ආකුමණිකයේ රජරට අල්ලා ගත්ත.

මාසගේ හමුදව පොලොන්නරුව අල්ලාගෙන සිටිය දී විවිධ ආරක්ෂිත ස්ථානවල බලකාටු තනාගෙන ආකුමණිකයාට දකුණුට ඒමට ඉඩ නොදී රටත් ජනතාවත් ආරක්ෂා කළ නායකයන් කිහිප දෙනෙකු ගැන මහාවංසයේ සඳහන් වේ.

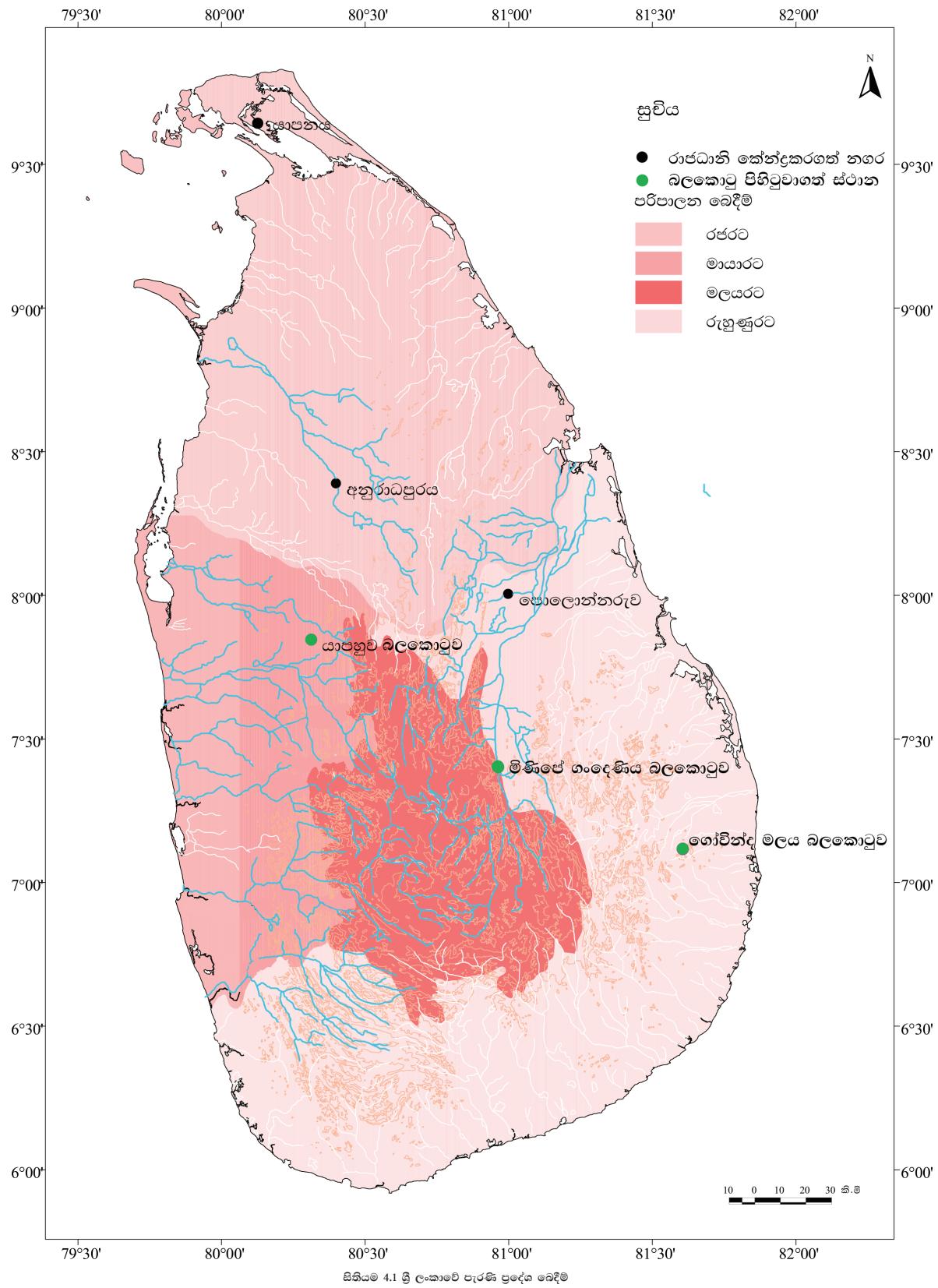
- ❖ මිණිපේ ගංදේණිය පර්වතයේ බලකාටුවක් පිහිටුවාගෙන සිටි සංඛ සෙනෙවි
- ❖ යාපහුව කුඩ මුදුනෙහි බලකාටුවක් තනාගෙන සිටි සුභ සෙනෙවි
- ❖ රුහුණේ ගෝටින්ද මලය කුඩ මුදුනේ බලකාටුවක් තනාගෙන සිටි බුවනෙකබාහු ආදිපාදත්මා

ආදිහු මෙලෙස සතුරු හමුදවල ගමන් මග වැළැක් වූ නායකයේය. මොවුන්ගේ ක්‍රියාවලිය නිසා 4.1 සිතියමේ පෙනෙන ආකාරයට දකුණට ආකුමණිකයන් පැමිණීම වැළකුණු ආකාරය ඔබට වැටහෙනු ඇත.

මෙම නායකයන් මාසගේ හමුදව දකුණට පැමිණීම වැළැක්වීමට සමත් වුවත් ගක්තිමත් රාජධානීයක් බිහි කිරීමට කටයුතු කළ බවක් නො පෙනේ. එම අභියෝගය ජය ගැනීමට ක්‍රියා කළේ වන්නි නායකයෙකු ලෙස ප්‍රසිද්ධිව සිටි තුන්වන විජයබාහු රජ්‍යමාය. එතුමා දැඩිදෙණි රාජධානීය පිහිටුවිය. දැඩිදෙණි රාජ්‍ය පිහිටුවීමෙන් පසුව කෝට්ටෙ රාජ්‍ය ඇරැණින තෙක් රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථාන කිහිපයක් පැවතුණි.

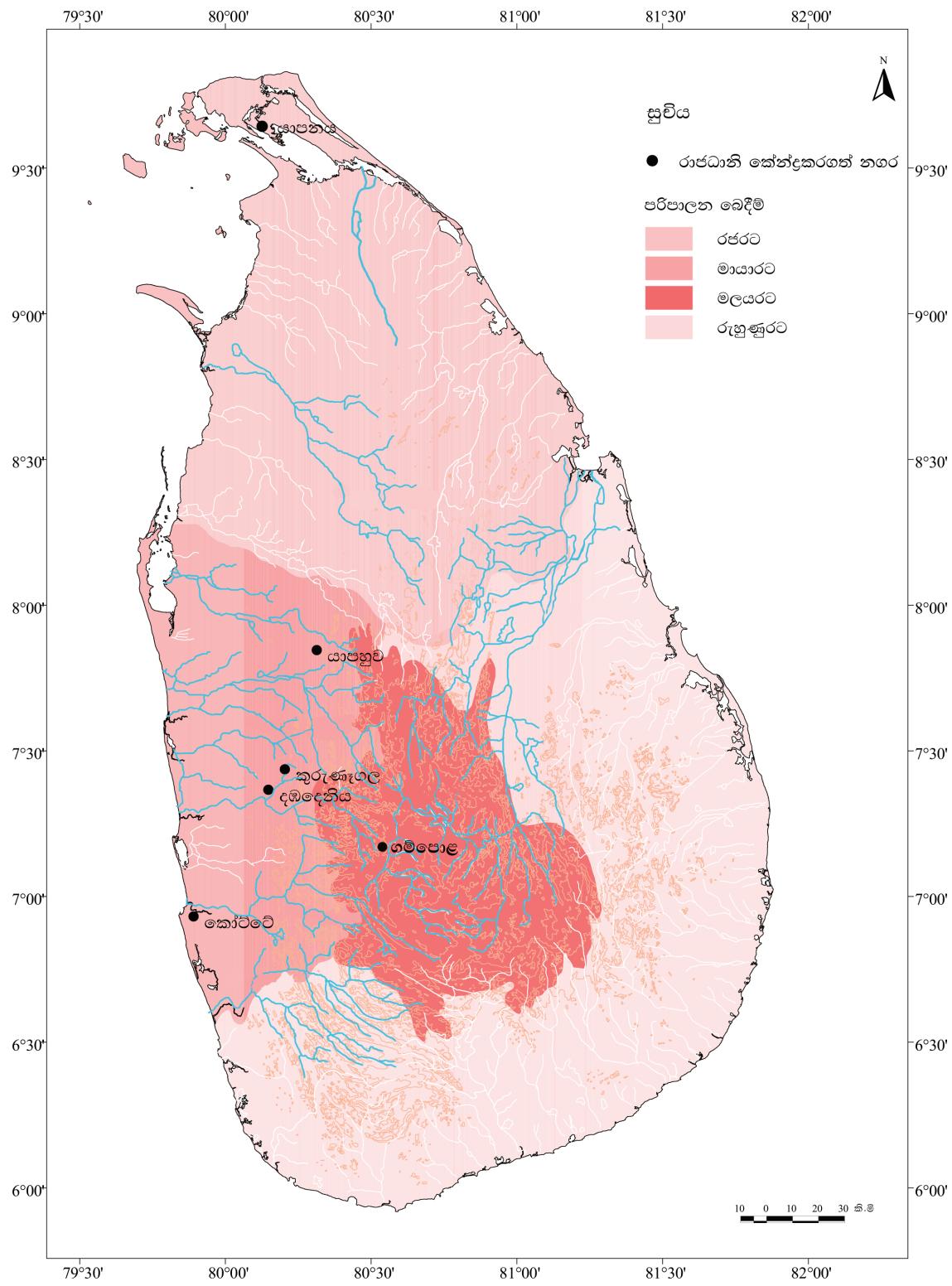
මෙසේ වරින් වර රාජධානී බිහි වීමට හේතු කිහිපයක් බලපා තිබේ.

1. ආරක්ෂිත හේතු
2. ආර්ථික හේතු

පොලොන්තරු රාජ්‍ය බිඳවැරීමෙන් පසුව
ගත වූ වසර 200 ක කාලයේ දී අලුත් රජ
පෙළපත් කිහිපයක් බලයට පත් විය. එක්

එක් කාලවල මේ රාජ්‍ය උරුමකරුවන් අතර පැවති ගැටුම් වැනි අභ්‍යන්තර හේතු මෙන් ම ඩිදේශ රටවලින් එල්ල වූ ආක්‍රමණික තරුණන

චිත්‍රය 4.2 පොලොන්නරු රාජධානීයන් පසුව පැවති රාජධානී කිහිපයක්

වැනි බාහිර හේතු ද නිසා අගනුවර ආරක්ෂා කර ගැනීම ප්‍රමුඛත්වයෙහි ලා සැලකි ය. මේ නිසා දශිදෙණියෙන් යාපනුවටත් ඉන් පසු කුරණුගලටත් පසුව ගම්පොලටත් වශයෙන්

ଆරක්ෂාව පතා විවින් විට වඩාත් හිතකර ස්ථානවලට අගනුවර මාරු කෙරිණි. මෙම කාලයේ දී ලෝකයේ සිදු වූ නව වෙළඳ ප්‍රවණතා අනුව ලංකාවේ විදේශ

වෙළඳ කටයුතුවල නවතාවක් ඇති විය. රජරට ශිෂ්ටාචාර සමයේ සාම්පූද්‍යීක වෙළඳ ද්‍රව්‍ය වූ අලි, ඇතුන්, මුත් මැණික් ආදිය මෙන් ම මේ කාලයේ දී ලංකාවේ කුළුබඩුවලට සැලකිය යුතු ඉල්ලුමක් ඇති විය. මේ නිසා කුළුබඩු බහුලව වැටුණු තෙත් කලාපය ආර්ථික කටයුතුවලට වඩාත් හිතකර විය. මෙබදු බාහිර ආර්ථික හේතුවලට අමතරව කෘෂිකාර්මික හා වෙළඳ ක්ෂේත්‍රවල මුහුණ දෑන් අභ්‍යන්තර ආර්ථික තත්ත්වයන් ද මේ සඳහා බලපා තිබේ. රජරට වාරි මාරුග පද්ධතිය විනාශ වී කලක් එම ප්‍රදේශ අතහැර දුම්ම නිසා නැවත ඒවා සංවර්ධනය කිරීම දුෂ්කර විය. තෙත් කලාපයට සුදුසු අන්දමින් කුඩා කුමුරු වගාව, හෙල්මලු වගාව වැනි නව වගා කුම්වලට ජනතාව පුරු විය. තන හාල්, මෙනෝර් වැනි කටුසර හෝග හා එළවල්, පළතුරු වගාව ද පැවතුණි. මෙබදු ආරක්ෂක අවශ්‍යතා හා ආර්ථික හේතු නිසා රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථානය තෙත් කලාපය ආශ්‍රිතව ගොඩනැගුණු බව පෙනේ.

දූෂිල්ධි රාජධානී සමය

(ත්. ව. 1232 - 1272)

තුන්වන විජයබාහු රජතුමා

(ත්. ව. 1232-1236)

ප්‍රදේශීය නායකයෙකු වූ තුන්වන විජයබාහු රජතුමා දූෂිල්ධිය අගනුවර කරගෙන රාජ්‍යත්වයට පත් විය. එවකට ශ්‍රී ලංකාවේ රුහුණු, පිහිටි, මායා වශයෙන් ප්‍රදේශීය බෙදීමක් පැවතුණි. මේ අතුරින් මායා රට එක්සේසත් කර ගැනීමට තුන්වන විජයබාහු රජතුමාට හැකි විය.

කාලීන මාසගේ ආක්‍රමණය සිදු වූ අවස්ථාවේ දී හික්ෂුන් වහන්සේලා දත්ත ධාතුව හා පාතුව ධාතුව කොත්මලයට රැගෙන ගොස්

රූපය 4.1 දූෂිල්ධි රජ මාලිගාවට පිවිසීමට ඇති පියගැටපෙලේ කොටසක් රජරට ශිෂ්ටාචාරයෙන් පසුව රාජධානී පිහිටුවා ගත්තේ මෙවැනි ආරක්ෂක ස්ථානවල ය.

ආරක්ෂා සහිත තැනක තැන්පත් කර තැබේය. තුන්වන විජයබාහු රජතුමා මේ පූජනීය වස්තුන් දූෂිල්ධියට වැඩිමවා කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බෙලිගල කදු මුදුනේ දළදා මැදුරක් ඉදි කර එහි තැන්පත් කළේ ය. එය එතුමාගෙන් සිදු වූ විභිංග සේවයකි. ලංකාවේ රජකම ලබා ගැනීම සඳහා රුජ දළදා වහන්සේගේ හිමිකරුවා විය යුතු යැයි විශ්වාසයක් ජනතාව අතර තිබුණි. මේ නිසා තුන්වන විජයබාහු රජ්‍යට මහජන සහයෝගය ලැබුණු බව නිසැක ය.

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා

(ත්. ව. 1236 - 1270)

තුන්වන විජයබාහු රජතුමාගෙන් පසුව එතුමාගේ වැඩිමහල් ප්‍රත් දෙවන පරාක්‍රමබාහු කුමරා රජ්‍ය බවට පත් විය.

රුපය 4.2 බෙලිගල විහාරස්ථානය

එතුමා නැවත වරක් ලංකාව එක්සේස්ත් කොට සාම්කාලී රටක් බෙහි කළේ ය. ඒ සඳහා අනියෝග රසක් ජය ගැනීමට දෙවන පරාකුමබාහු රුෂ්ට සිදු විය. සතුරන්ගෙන් රට තිදහස් කර ගැනීම ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. එහි දී සටන් තුනක් කිරීමට රුෂ්ට සිදු විය.

1. කාලිංග මාස පලවා හැරීම
2. වන්ද්හානු රුෂ්ටගේ පළමුවන ආක්‍රමණය පරාජය කිරීම.
3. වන්ද්හානු රුෂ්ටගේ දෙවන ආක්‍රමණය පරාජය කිරීම.

කාලිංග මාස පරාජය කිරීම

ක්‍රි.ව. 1215 සිට වසර 40ක් පමණ කාලයක් මාස මෙරට රදි සිටියේ ය. මාසගේ හමුද පරාජයට පත් කොට රුජට යළි අත්පත් කර ගැනීම සඳහා විශාල සටනක් කිරීමට දෙවන පරාකුමබාහු රුෂ්ට සිදු විය. අවසානයේ දී පොලොන්නරු නගරය වටලා රුෂ් එල්ල කළ ප්‍රහාරයකින් මාසගේ හමුදව පරාජයට පත් විය.

වන්ද්හානුගේ ආක්‍රමණ

වන්ද්හානු යනු අග්නිදිග ආසියාවේ මලය අර්ධදේශීයයේ සිට ලංකාවට පැමිණි ආක්‍රමණිකයෙකි. හෙතෙම දෙවරක් ලංකාව ආක්‍රමණය කළේ ය.

මෙම අවස්ථා දෙක් දී ම වන්ද්හානු පරාජය කිරීමට දෙවන පරාකුමබාහු රුෂ්තුමා සමත් විය.

දෙවන පරාකුමබාහු රුෂ්ගෙන් සිදු වූ සේවාවන්

- ★ තම පිය රුෂ්තුමා බෙලිගල තැන්පත් කර තිබූ දළදාව දෙවන පරාකුමබාහු රුෂ්තුමා දිඹදෙණියට වැඩිම කරවීම.
- ★ දිඹදෙණියේ නව දළදා මැදුරක් තැනවීම.
- ★ දේවපතිරාජ ඇමතිවරයා ලවා රටේ සංවර්ධන වැඩි කටයුතු සිදු කරවීම.
- ★ ශ්‍රී පාදස්ථානයට යන මාර්ගය වැඩි දියුණු කරවීම.
- ★ උයන් තැනවීම, පාලම් සැදුවීම හා පොල් වැනි හෝග වගා කරවීම වැනි සංවර්ධන කටයුතු කරවීම.

ශේෂේය පත්‍රයෙකු වීම

දෙවන පරාකුමලාභු රජතුමා සිංහල, පාලි, සංස්කෘත වැනි හාජා හැදුරු විභිජ්ට උගතෙකි. මේ නිසා “කළිකාල සාහිත්‍ය සර්වයේ පණ්ඩිත” යන උපාධි තාමයෙන් එතුමා පිදුම් ලැබේ ය. කවිසිජ්මිණ එතුමා රචනා කළ කෘතියක් ලෙස සැලකේ.

පළමුවන බුවනෙකබාභු රජතුමාගෙන් රටට සිදු වූ වැදගත් සේවාවන් රසක් අතුරින් කිහිපයක් මෙසේ ය.

- යාපහුවේ දළදා මැදුරක් ඉදි කිරීම.
- බොද්ධ පොත් පත් රචනා කරවීම.
- මිසරය සමග වෙළඳ සම්බන්ධතා පැවැත්වීම.

රූපය 4.3 යාපහුව

යාපහුව රාජධානීය

දෙවන පරාකුමලාභු රජතුමා වර්ෂ 1270 දී පමණ මිය ගිය හෙයින් ඔහුගේ පුත් හතරවන විජයබාභු දිඟදේශීයේ රජකමට පත් විය. වසර දෙකක් යන විට රජ වාසලේ ඇති වූ කුමන්තුණුයකින් හතරවන විජයබාභු රජ මිය ගියේ ය. අනතුරුව ඔහුගේ සහෝදරයා වූ පළමුවන බුවනෙකබාභු රජකමට පත් වී වඩාත් ආරක්ෂා සහිත ස්ථානයක් වූ යාපහුව තම රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථානය ලෙස තෝරා ගත්තේ ය.

මිසරය සමග වෙළඳ සබඳතා පවත්වාගෙන යාමට පළමුවන බුවනෙකබාභු රජතුමා මිසරයේ කයිරෝ නගරයට දුන පිරිසක් යවා තිබේ. එම දුන පිරිස අත යැවු ලිපියක සැපයිය හැකි වෙළඳ ද්‍රව්‍ය ගැන සඳහන් කර තිබේ.

කුරුණැගල යුගය

පළමුවන බුවනෙකබාභු රජ්‍යගෙන් පසුව එතුමාගේ පුතා, දෙවන බුවනෙකබාභු තමින් රජ විය. හෙතෙම කුරුණැගල තම රාජධානීය බවට පත් කර ගත්තේ ය.

දෙවන බුවනෙකබාභු රජ්‍යගෙන් අනතුරුව බලයට පත් ඔහුගේ පුත් හතරවන පරාකුමලාභු රජ කුරුණැගල යුගයේ සිටි ග්‍රේෂේය පාලකයෙක් වේ.

කුරුණෑගල යුගයේ සිදු වූ සේවාවන්:

- පාලි හා ජාතියෙන් ලියා තිබූ පනස්සීය පනස් ජාතක පොත සිංහලයට පරිවර්තනය කිරීම.
- දළදා සිරිත, සිංහල බෝධි වංසය, අනාගත ව්‍යුහය වැනි සාහිත්‍ය කෘති රචනා වීම.

ගමපොල යුගය

කුරුණෑගල රාජධානියෙන් පසුව හතරවන බුවනෙකබාහු රජු යටතේ ගමපොල රාජධානිය ආරම්භ විය. ගමපොල යුගය වන විට ආරය වකුවර්තී රජ පරපුර යටතේ යාපනයේ රාජධානියක් පැවති අතර අලකේශ්වර පරපුර යටතේ රසිගම තවත් රාජධානියක් පැවතිණි. හතරවන බුවනෙකබාහු රජුගෙන් පසුව පස්වන බුවනෙකබාහු ගමපොල රජකමට පත් විය. ගමපොල රාජධානි සමයේ සිදු වූ වැදගත් කරුණු කිහිපයක් මෙසේ ය.

රූපය 4.4 ලංකාතිලක විහාරය

රූපය 4.5 ගඩලාදෙණි විහාරය

- ★ රජුට අමතරව නිශ්චාක අලකේශ්වර හා සේනාලංකාධිකාර යනුවෙන් බලවතුන් දෙදේනෙකු සිටීම.
- ★ නිශ්චාක අලකේශ්වර ඇමතිවරයා කෝට්ටේ බලකාටුවක් තනවා ආරය වකුවර්තීන්ගේ හමුදව පරාජය කිරීම.
- ★ ඉඛන් බතුතා නම් අරාබි ජාතික සංචාරකයා ලංකාවට පැමිණීම.
- ★ ගමපොල යුගය අවසානයේ වීනයේ වෙං-හෙළු සෙනෙවියා ලංකාව ආක්‍රමණය කිරීම.
- ★ ගඩලාදෙණි විහාරය, ලංකාතිලක විහාරය හා ඇමුලැක්කේ දේවාලය ඉදි කිරීම.

කෝට්ටේ යුගය

ගමපොල යුගයෙන් පසුව හයවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා යටතේ කෝට්ටේ රාජධානිය ආරම්භ විය. එතුමාගේ පියා ජයමහලේ නැමැත්තෙකි. මව සුනෙනු දේවිය වූවා ය. එතුමා වන්නි ප්‍රදේශය හා යාපනය යටත් කොට රට එක්සේසත් කළේ ය.

යාපන ප්‍රදේශය යටත් කර ගැනීම සඳහා හයවන පරාක්‍රමබාහු රජතුමා විසින් සපුමල් කුමරු එහි යවන ලදී. සපුමල් කුමරු සටන් කර යාපනය අල්ලා ගත්තේ ය. උඩරට ප්‍රදේශීය පාලකයා වූ ජෝතිය සිටාණන් රජුට විරුද්ධව උඩරට ප්‍රදේශයේ කැයල්ලක් අති කළේ ය. රජු අම්බුලුගල කුමාරයා යවා එම කැයල්ල මරදනය කළේ ය.

රුපය 4.6 කැරගල පද්මාවති පිරිවෙන

කෝට්ටේ යුගයේ දී සිදු වූ වැදගත් සිදුවීම් කිහිපයක් පහත පරිදි ය.

යාපනය රාජධානිය

1. හයවන පරාතුමලාභු රජු යටතේ නැවතත් එක්සත් හා සාමකාමී පාලනයක් ලංකාවේ ඇතිවීම.

2. රටේ අධ්‍යාපන ප්‍රබෝධයක් ඇතිවීම හා ප්‍රධාන පිරිවෙන් කිහිපයක් ආරම්භ වීම. පැපිලියානේ සුනේතා දේවී පිරිවෙන, කැරගල පද්මාවති පිරිවෙන ර්‍රේ උදාහරණ වේ.

3. උගත් පත්‍රිකා පිරිසක් බිජි වීම. විද්‍යා මෙම්ත් හිමි, තොටග මුවේ ශ්‍රී රාජුල හිමි මේ අතරින් කැඳී පෙනේ.

4. විශිෂ්ට සාහිත්‍ය කෘති රසක් ලියවීම, සැලැලිහිණ්නංස, ගිරා යන සංදේශ, පැරකුම්බා සිරිත, කාච්චගේබරය එබඳ සාහිත්‍ය කෘති වේ.

පොලොන්තරු රාජධානිය ඩිඩ වැට්ටීමෙන් පසු යාපනය මුල් කර ගෙන ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යයක් බිජි විය. “යාල්පාන වෙළවමාලෙල” හා “ගේගරාසස්කරමාලෙල” යන ග්‍රන්ථ මේ රාජ්‍ය ගැන තොරතුරු සපයන මූලාශ්‍රයන් වේ. යාපනය රජ පරම්පරාව ආර්ය වත්තර්තී පරපුර ලෙස හැඳින්වේ. එම රජ පරම්පරාවේ උදාහරණ වේ.

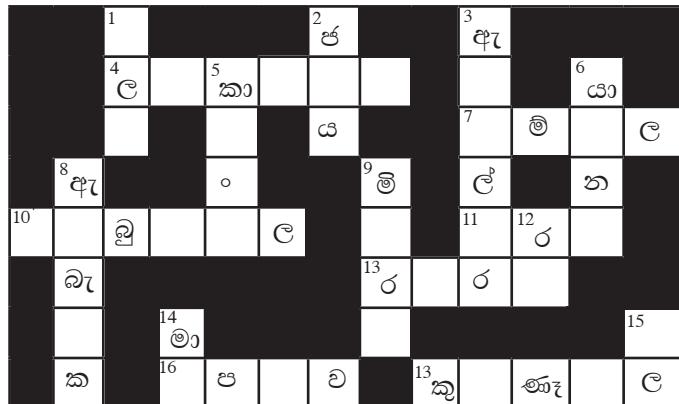

රුපය 4.7 නල්ලුර කෝට්ටේ

ఆంరమిఖకుయా విశ్వ క్వలంగెగె ఆంర్య విక్రివర్తని లేది. మెబ్ల్స్ పాలకుయను 12 దేహనాకు షిరి లుల తోరస్తూరై తిచెచి. గమిపొల్ బ్ర్యాగెయే దీ బా కెప్పిపెప్పి బ్ర్యాగెయే దీ యాపనయ రూశు ప్రధాన రూశుదానియిది యిఎత్ కెరరైణ్సి. లిహెత్ పస్సుల యాపనయే రశ్వరై యల్ తమ బలయ పిహిల్వులా గత్సంఖ. పస్సుగీషిను ప్రైమిషెనుని విఎ యాపనయ పాలనయ కరన లడ్డెదే సంకిలి రశ్మ విషిని. వర్ష 1619 దీ పస్సుగీషిస్సు యాపనయ ఆక్రమణయ కొండ తమ ఆదిపతుయిది యిఎత్ కుల్లు.

శియాకూరకం

పటం ప్రశ్నలొకాల జమిష్టర్స్ కరన్సిని.

పటలు

సార్యాంగయి

- ★ రశ్వరం జిత్తోపార జమయెను పస్సుల ఆరక్షేంపు బా ఆంర్యెచ హేతును లభ మెరం రశ్వదాని కెచి కాలయకు తుల తానిను తానాప మారై వియ.
- ★ దేంపులన బేప్పాలవరస్తుయకు ప్రైవె అవదివల ఆంర్యెచ ద్విష్ట్రువుకు ప్రైవుణ్ణి. లీమ కాలవల ఆధ్యాత్మిక బా ఆగమిక అంగవల ద్విష్ట్రువునియకు ఆచిని వియ.
- ★ బలయ లపా గైనిమ జాడులు ఆహాయనీసర జహ బాహిర అరగల ఆచినిమ మెమ కాలయే జీడ్లు వియ.
- ★ దేండ్రియ పాలకుయెకు విషిను ఆవిషను వరం ద్విషిన లికుబేసను కారన్ లైల్వె కెప్పిపెప్పి పాలన జమయే దీ య.

1. కన్ద యన ఆరైన్ దే

2. కామికరమయ జాడులు ఆతాపిషా దెయకి.

3. కురైణైగల జాడునీలన తివు నమకి.

5. ద్విష్ట్రు ఉన్డియాన్ రశ పెలుపతని.

6. ల్యాపె పిహిరె ప్రధాన పాలన మిషచ్చెపానయ

8. ప్రై క్రైప్యామి జాడులు ప్రసిద్ధి దేవులయకి

9. ప్రై లంకావ జమి వెల్లెడ జాడులు ప్రైవైష్ట్రు రింకి

12. రశ్మై, పిహిరె, మాయా పాలన ప్రదేశ హైదిన్స్ట్రుయే మెనిలిని.

14. ప్రై లంకాలీ పిహిరె ప్రాదేషియ బల మిషచ్చెపానయకి

15. రశ్వర ప్రదేశయ ఆక్రమణయ కల ద్విష్ట్రు ఉన్డియాన్ రశుయకి.

హరణత

4. గమిపొల్ బ్ర్యాగెయ ఆయను విహారయకి.

7. కురైణైగల రశుదానియిది పస్స విషి వ్రై రశుదానియ

10. డెంతియ జివాణునీగె క్రైల్లో మైప్రైవైష్ట్రుయే మోస్తు విషిని

11. నగరయ యన ఆరైన దే

13. ప్రై లంకాలీ ప్రదేశ వెద్దిలిని.

16. పలమ్ముల జ్వలనకబుష్టు రశుమాగె పాలన మిషచ్చెపానయ జి

17. పనిషియ పనిజ శుఱక పోత జింహల్లి పరివర్తనయ కల్లే మెమ బ్ర్యాగెయే య.